

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Vissa kapitalbeskattningsfrågor

Promemoria

Vissa kapitalbeskattningsfrågor

Promemorians huvudsakliga innehåll

Mot bakgrund av rättsutvecklingen i bland annat praxis, föreslås i promemorian ett flertal anpassningar på kapitalbeskattningsområdet.

- I syfte att EG-anpassa de svenska skattereglerna föreslås att möjligheten för fysiska personer att till underpris överlåta tillgångar till ett svenskt företag som överlåtaren äger andelar i utan att beskattas, skall utvidgas till att även omfatta överlåtelser till utländska juridiska personer inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
- För att de svenska skattereglerna skall bli effektivare föreslås att den så kallade tioårsregeln skall utvidgas till att även omfatta utländska delägarätter och andelar som förvärvats vid en tidpunkt då den skattskyldige var obegränsat skattskyldig i Sverige. Detta innebär att begränsat skattskyldiga under en tioårsperiod blir skattskyldiga i Sverige för vinster vid avyttring av vissa utländska delägarätter och andelar.
- Som en följd av EG-rättens krav på likabehandling föreslås att kapitalvinster och förluster vid sammanläggning eller delning av utländska investeringsfonder skall omfattas av skattereglerna som gäller för svenska investeringsfonder. Det innebär att om utländska fonder, bildade enligt det så kallade UCITS-direktivet, sammanläggs eller delas så skall en kapitalvinst inte tas upp till beskattning och en kapitalförlust inte dras av. En sammanläggning eller delning skall godkännas av tillsynsmyndigheten i utlandet.
- I syfte att skapa neutrala skatteregler vid vissa uppköpsförfaranden inom bolagssektorn föreslås att vinst vid avyttring av andelar som avnoteras i anslutning till ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs, skall beskattas som om andelen fortfarande varit marknadsnoterad.
- För minska möjligheten till omotiverade skattefördelar föreslås att en kapitalvinst vid avyttring av en kapitalförsäkring skall vara skattefri och en förlust vid en avyttring inte skall få dras av.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	3
2	Bakgrund	8
3	Överlåtelse av tillgångar till underpris	9
4	Kapitalbeskattning efter utflyttning (tioårsregeln)	13
5	Kapitalvinst eller förlust vid sammanläggning eller delning av utländska investeringsfonder	17
6	Beskattning av kapitalvinst i samband med avnoteringsförfarande	20
7	Kapitalvinst respektive kapitalförlust vid avyttring av kapitalförsäkring.....	22
8	Effekter för de offentliga finanserna m.m.	25
9	Författningskommentar	26

1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) dels att 3 kap. 19 §, 8 kap. 14 §, 42 kap. 15 a §, 48 kap. 18 § och 53 kap. 2 och 6 §§ samt rubriken närmast före 53 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 52 kap. 1 a § samt ny rubrik närmast före 52 kap. 1 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

19 §¹

Den som är begränsat skattskyldig är skattskyldig för kapitalvinst på sådana tillgångar och förpliktelser som avses i andra stycket, om han vid något tillfälle under det kalenderår då avyttringen sker eller under de föregående tio kalenderåren har varit bosatt i Sverige eller stadigvarande vistats här. Skattskyldigheten gäller oavsett i vilket inkomstslag kapitalvinsten skall tas upp. Skattskyldigheten gäller också belopp som motsvarar en kapitalvinst och som enligt 51 kap. 3 och 4 §§ skall tas upp i inkomstslaget näringsverksamhet.

Skattskyldigheten enligt första stycket omfattar

1. andelar i svenska aktiebolag, svenska handelsbolag och svenska ekonomiska föreningar med undantag för andelar i privatbostadsföretag,

2. konvertibler, konvertibla vinstandelsbevis och konvertibla kapitalandelsbevis som getts ut av svenska aktiebolag,

3. köp- och teckningsoptioner som utfärdats i förening med skuldebrev av svenska aktiebolag, och

4. terminer och optioner som avser sådana tillgångar som anges i 1–3.

Om ett utländskt aktiebolag tidigare har varit svenskt, skall vid tillämpningen av andra stycket det som sägs om ett svenskt aktiebolag även gälla det utländska

Skattskyldigheten enligt första stycket omfattar *delägarätter enligt 48 kap. 2 §, andelar i svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer.*

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller att

1. delägarätter som utgivits av ett utländskt företag eller andelar i en i utlandet delägarbeskattad

¹ Senaste lydelse 2006:619.

aktiebolaget till och med det femte året efter det år då bolaget upphörde att ha fast driftställe i Sverige, dock längst till och med det tionde året efter det år då bolaget upphörde att vara svenskt. Vad som sägs i detta stycke gäller på motsvarande sätt en utländsk ekonomisk förening som tidigare varit svensk.

juridisk person bara omfattas om de förvärvats under tiden som den skattskyldige har varit obegränsat skattskyldig i Sverige, och

2. delägarätter och andelar som har ersatt delägarätter eller andelar som avses i 1. skall anses förvärvade vid samma tidpunkt som det ursprungliga förvärvet.

Vad som sägs i tredje stycket tillämpas inte ifråga om delägarätter som utgivits av ett utländskt företag och andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som har ersatt svenska delägarätter och andelar i svenska handelsbolag.

8 kap.

14 §

Ersättningar som betalas ut på grund av kapitalförsäkring är skattefria.

Av 52 kap. 1 a § framgår att en kapitalvinst vid avyttring av en kapitalförsäkring inte skall tas upp.

42 kap.

15 a §²

Utdelning och kapitalvinst på följande aktier och andelar tas upp till fem sjättedelar:

- aktier i svenska aktiebolag,
- andelar i svenska ekonomiska föreningar som inte är kooperativa, och
- andelar i utländska juridiska personer, om inkomstbeskattningen av den utländska juridiska personen är jämförlig med inkomstbeskattningen enligt denna lag av ett svenskt företag, som inte är en kooperativ förening, med motsvarande inkomster.

Första stycket tillämpas inte om

- företaget är marknadsnoterat,
  - *företaget har varit marknadsnoterat men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs,*
- företaget under det räkenskapsår som beslutet om utdelning avser eller under något av de fyra föregående räkenskapsåren, direkt eller

² Senaste lydelse 2006:619.

genom dotterföretag, har ägt aktier med en röst- eller kapitalandel på tio procent eller mer i ett svenskt marknadsnoterat aktiebolag eller en marknadsnoterad utländsk juridisk person,

- företaget är ett privatbostadsföretag,
- andelarna är kvalificerade, eller
- en kapitalvinst skall tas upp som överskott av passiv näringsverksamhet enligt 49 a kap.

Ett företag anses marknadsnoterat om någon andel i företaget är marknadsnoterad.

48 kap.

18 §³

Sammanläggning eller delning av investeringsfonder enligt 8 kap. 1 § lagen (2004:46) om investeringsfonder skall inte leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna.

Efter en sådan ombildning anses som anskaffningsutgift för de nya andelarna det sammanlagda omkostnadsbelopp som skulle ha använts om de äldre andelarna hade avyttrats. Om en fond delas och den skattskyldige får andelar i mer än en nybildad fond, skall det sammanlagda omkostnadsbeloppet fördelas på de nya andelarna i förhållande till dessa nybildade fonders värde vid delningen.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller även sådana utländska investeringsfonder som har bildats i enlighet med rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper, (fondföretag)⁴, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/1/EG⁵, och då tillstånd till sammanläggning eller delning har lämnats av en behörig myndighet.

52 kap.

Undantag från skatteplikt

1 a §

En kapitalvinst som uppkommer vid avyttring av en kapitalförsäkring skall inte tas upp.

³ Senaste lydelse 2004:66.

⁴ EGT L 375, 31.12.1985, s. 3–18 (Celex 31985L0611).

⁵ EUT L 79, 24.3.2005, s. 9–17 (Celex 32005L0001).

53 kap.

Överlåtelse till svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar eller svenska handelsbolag

Överlåtelse till aktiebolag, ekonomiska föreningar, svenska handelsbolag eller i utlandet delägarbeskattade juridiska personer

2 §

Bestämmelserna i 3–5 §§ gäller om en fysisk person överlåter en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger såväl tillgångens marknadsvärde som omkostnadsbelopp till ett sådant *svenskt* aktiebolag, en sådan *svensk* ekonomisk förening eller ett sådant svenskt handelsbolag som överlåtare eller någon närstående till överlåtare, direkt eller indirekt, äger andelar i.

Bestämmelserna i 3–5 §§ gäller om en fysisk person överlåter en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger såväl tillgångens marknadsvärde som omkostnadsbelopp till ett sådant aktiebolag, en sådan ekonomisk förening, ett sådant svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som överlåtare eller någon närstående till överlåtare, direkt eller indirekt, äger andelar i.

Bestämmelserna i 3–5 §§ gäller också om ett svenskt handelsbolag som har en fysisk person som delägare överlåter en näringsfastighet eller näringsbostadsrätt utan ersättning eller mot ersättning som understiger såväl tillgångens marknadsvärde som omkostnadsbelopp till ett sådant *svenskt* aktiebolag, en sådan *svensk* ekonomisk förening eller ett sådant svenskt handelsbolag som den fysiska personen eller någon närstående till honom, direkt eller indirekt, äger andelar i.

Bestämmelserna i 3–5 §§ gäller också om ett svenskt handelsbolag som har en fysisk person som delägare överlåter en näringsfastighet eller näringsbostadsrätt utan ersättning eller mot ersättning som understiger såväl tillgångens marknadsvärde som omkostnadsbelopp till ett sådant aktiebolag, en sådan ekonomisk förening, ett sådant svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som den fysiska personen eller någon närstående till honom, direkt eller indirekt, äger andelar i.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller dock inte överlåtelse som omfattas av bestämmelserna i 6–8 §§.

6 §

Bestämmelserna i 7 och 8 §§ gäller om en fysisk person överlåter en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger tillgångens

marknadsvärde till

1. en utländsk juridisk person som överlåtaren eller någon närstående till överlåtaren, direkt eller indirekt, äger andelar i, eller

2. ett sådant *svenskt* aktiebolag, en sådan *svensk* ekonomisk förening *eller* ett sådant svenskt handelsbolag som en utländsk juridisk person som avses i 1, direkt eller indirekt, äger andelar i.

Bestämmelserna i 7 och 8 §§ gäller också om ett svenskt handelsbolag som har en fysisk person som delägare överlåter en näringsfastighet eller näringsbostadsrätt utan ersättning eller mot ersättning som understiger tillgångens marknadsvärde till

1. en utländsk juridisk person som den fysiska personen eller någon närstående till honom, direkt eller indirekt, äger andelar i, eller

2. ett sådant *svenskt* aktiebolag, en sådan *svensk* ekonomisk förening *eller* ett sådant svenskt handelsbolag som en utländsk juridisk person som avses i 1, direkt eller indirekt, äger andelar i.

1. en utländsk juridisk person *som hör hemma i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet* som överlåtaren eller någon närstående till överlåtaren, direkt eller indirekt, äger andelar i, eller

2. ett sådant aktiebolag, en sådan ekonomisk förening, ett sådant svenskt handelsbolag *eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person* som en utländsk juridisk person som avses i 1, direkt eller indirekt, äger andelar i.

1. en utländsk juridisk person *som hör hemma i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet* och som den fysiska personen eller någon närstående till honom, direkt eller indirekt, äger andelar i, eller

2. ett sådant aktiebolag, en sådan ekonomisk förening, ett sådant svenskt handelsbolag *eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person* som en utländsk juridisk person som avses i 1, direkt eller indirekt, äger andelar i.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

2. De nya bestämmelserna tillämpas på avyttringar och överlåtelser samt sammanslagningar och delningar som skett efter den 31 december 2007.

3. De nya bestämmelserna tillämpas på utdelning som lämnats efter den 31 december 2007.

2 Bakgrund

Den ökade internationaliseringen jämte rättsutvecklingen – inte minst på EG-området – medför att det finns behov av lagändringar på kapitalbeskattningens område. I denna promemoria lämnas därför förslag till förändringar i flera olika regelverk.

Det föreslås förändringar för att i nuläget – mot bakgrund av EG-domstolens dom i målet X och Y (mål C-436/00, X och Y mot Riksskatteverket, REG 2002 I-10829) – EG-anpassa de svenska skattereglerna om beskattning enligt 53 kap. inkomstskattelagen (1999:1229, IL).

Vidare föreslås förändringar för att göra den s.k. tioårsregeln effektivare.

Som en följd av EG-rättens krav på likabehandling föreslås att kapitalvinster och förluster vid sammanläggning eller delning av utländska investeringsfonder skall omfattas av samma regler som gäller för svenska motsvarigheter.

Särskilda regler föreslås för andelar som avnoteras i anslutning till ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs.

Slutligen lämnas förslag om behandlingen av kapitalvinster och kapitalförluster när en kapitalförsäkring avyttras.

3 Överlåtelse av tillgångar till underpris

Promemorians förslag: Möjligheten för fysiska personer att till underpris överlåta tillgångar till svenska företag som överlåtaren äger andelar i utan att beskattas, utvidgas till att även omfatta överlåtelser till utländska juridiska personer i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Skälen för promemorians förslag: I 53 kap. IL finns bestämmelser för de fall en fysisk person överlåter tillgångar till ett pris som understiger såväl tillgångens marknadsvärde som omkostnadsbelopp (underpris) till ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt handelsbolag (ett svenskt företag) som överlåtaren eller någon närstående till denne direkt eller indirekt äger andelar i. Om tillgångarna, t.ex. aktier, överlåts till ett svenskt företag skall tillgångarna anses avyttrade mot en ersättning som motsvarar tillgångens omkostnadsbelopp eller marknadsvärdet om det är lägre. Innebörden är att det därmed ges en möjlighet att överföra realiserade värden till det förvärvande företaget utan att det leder till någon beskattning vid själva överlåtelser. Enligt nuvarande bestämmelser är det endast möjligt att skjuta upp beskattningen av en värdeökning på detta sätt om tillgångarna överlåts till ett svenskt företag.

Om tillgången i stället överlåts till en utländsk juridisk person eller till ett svenskt företag som direkt eller indirekt ägs av en utländsk juridisk person är det alltså inte möjligt att skjuta upp beskattningen av värdeökningen. I sådant fall skall i stället tillgångarna anses vara överlåtna mot en ersättning som motsvarar dess marknadsvärde. En värdeökning kommer då att beskattas vid överlåtelser.

Syftet med den särskilda regleringen för överlåtelser till en utländsk juridisk person är att en realiserad värdeökning på tillgångar som har uppkommit fram till överlåtelser inte skall undgå svensk beskattning. De nuvarande bestämmelserna gör alltså skillnad på om överlåtelser sker inom Sverige eller om den sker till ett företag som hör hemma i utlandet.

Reglerna i 53 kap. IL infördes först i den upphävda 3 § 1 h mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. I samband med införandet av inkomstskattelagen (prop. 1999/2000:2, bet. 1999/2000:SkU2, SFS 1999:1229) överfördes bestämmelserna till 53 kap. IL.

I Regeringsrättens avgörande RÅ 2002 not. 210 prövades dessa bestämmelser i IL i förhållande till bestämmelserna om etableringsfrihet och fri rörlighet för kapital i EG-fördraget. De faktiska förhållandena i målet var följande. De fysiska personerna X och Y, som var svenska medborgare med hemvist i Sverige, avsåg att till ett pris motsvarande omkostnadsbeloppen, vilka understeg marknadsvärdena, överlåta sina aktier i X AB till Z AB. Z AB var dotterbolag till Y SA, ett belgiskt bolag. X AB och Y SA ägdes på samma sätt och till lika delar av X, Y och ett maltesiskt företag, i vilket X och Y inte hade några ägarintressen. Skatterättsnämnden fann att ifrågakvarande överlåtelser av aktier skulle

behandlas som om överlåtelseerna skett mot ersättningar motsvarande marknadsvärdena, dvs. att skillnaden mellan anskaffningsvärdet och marknadsvärdet skulle tas upp till beskattning. Regeringsrätten beslutade att inhämta förhandsavgörande från EG-domstolen.¹ Den tilltänkta överlåtelsen av aktierna i X AB skulle göras till ett svenskt aktiebolag, Z AB, som ägdes av det belgiska bolaget Y SA. Regeringsrätten valde emellertid att fråga EG-domstolen även beträffande fallet att överlåtelsen skulle göras direkt till det utländska bolaget, dvs. Y SA. EG-domstolen ansåg att det stred mot etableringsfriheten enligt artiklarna 43 och 48 samt mot den fria rörligheten för kapital enligt artiklarna 56 och 58 i EG-fördraget att överlåtaren utestängs från möjligheten att skjuta upp beskattningen av övervärdet på de överlåtna aktierna när beskattningen skulle ha skjutits upp vid motsvarande överlåtelse till ett svenskt bolag som inte ägs av utländsk juridisk person. Även situationen där denna omedelbara beskattning aktualiserades när aktierna i de svenska bolagen avyttrades direkt till det utländska bolaget ansågs strida mot EG-rättens krav på fri rörlighet.

Regeringsrätten uttalade att EG-domstolens dom innebär att det inte är förenligt med gemenskapsrätten att i ett fall som det förevarande utestänga klagandena från möjligheten att skjuta upp beskattningen av övervärdet på de aktuella aktierna. Regeringsrätten ändrade Skatterättsnämndens förhandsbesked och ansåg att aktierna skulle anses ha avyttrats mot ersättningar motsvarande omkostnadsbeloppen.

I 2002 års företagsskattutrednings uppdrag (dir. 2002:28) låg bl.a. att undersöka frågan om EG-förenligheten hos bestämmelserna i 53 kap. IL. Utredningen har i slutbetänkandet SOU 2005:99 Vissa företagskattefrågor lämnat förslag till förändringar med anledning av domen från EG-domstolen. Betänkandet har remissbehandlats.

EG-domstolens avgörande har medfört att reglerna i 53 kap. IL om att ett övervärde i de tillgångar som överlåts skall beskattas vid en överlåtelse till utländska juridiska personer inte längre kan upprätthållas. Reglerna bör därför, i likhet med vad Företagsskatteutredningen funnit, justeras.

I Företagsskatteutredningens slutbetänkande diskuterades om bestämmelserna bör behållas när överlåtelsen görs till en förvärvssfär i en stat som inte omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller om alla gränsöverskridande transaktioner skall behandlas enligt samma regelverk som inhemska transaktioner. Företagsskatteutredningen fann att alternativet med att behandla alla transaktioner lika i här aktuella hänseenden är att föredra och föreslog att 53 kap. IL anpassas efter detta. Det främsta skälet till detta enligt Företagsskatteutredningen var att regelverket bör vara neutralt även vid den faktiska tillämpningen.

Ett flertal remissinstanser, bland annat *Skatteverket* och *Kammarrätten i Stockholm*, anförde att det är viktigt att skyddet av den svenska skattebasen tillgodoses vid utformandet av nya regler. Av denna anledning avstyrkte Skatteverket Företagsskattutredningens förslag om att utvidga förvärvssfären även till utländska juridiska personer i en stat

¹ Dom av den 21 november 2002 i mål C-436/00, X och Y, REG 2002 I-10829.

som inte omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det är angeläget att inte utvidga reglerna mer än vad som behövs mot bakgrund av behovet att skydda den svenska skattebasen och de svenska reglerna bör därför ändras till att endast avse avyttringar av kapitaltillgångar till utländska juridiska personer i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Vid avyttringar av kapitaltillgångar till underpris till eget eller närståendes bolag i tredje land skall däremot beskattning aktualiseras i enlighet med nu gällande regler.

För att EG-anpassa de aktuella reglerna i 53 kap. IL, föreslås således att reglerna ändras så att beskattning av övervärde skall få skjutas upp även vid överlåtelse av tillgångar till underpris till en utländsk juridisk person men bara om denne är hemmahörande i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den fysiska personens anskaffningsutgift för andelarna i det förvärvande bolaget räknas upp med ett belopp motsvarande skillnaden mellan omkostnadsbeloppet för tillgången (eller marknadsvärdet om det är lägre) och ersättning enligt 53 kap. 2 och 5 §§ IL.

Den föreslagna ändringen av reglerna i 53 kap. IL skall ses som en temporär lösning. För att skydda den svenska skattebasen behövs kompletterande regler i samband med att den fysiska personen flyttar ut från Sverige.

Företagsskatteutredningen diskuterade i sitt slutbetänkande om en utvidgning av möjligheten att skjuta upp beskattningen kan kombineras med uppskov på latent skattefordran. Ett sådant förslag skulle vara mer ändamålsenligt vad gäller skyddet av den svenska skattebasen. Upparbetade, orealiserade kapitalvinster på exempelvis andelar i svenska bolag skulle, på samma sätt som enligt dagens regler, tas upp till beskattning direkt vid utflyttningen. En sådan utflyttningsskatt skulle emellertid behöva kombineras med möjlighet till uppskov. Beskattning skulle utlösas i samband med avyttring av andelarna och eventuell värdenedgång på tillgångarna skulle beaktas vid uttagandet av den slutliga skatten. Uppskovet skulle inte behöva kombineras med krav på ställande av säkerhet eller annat betungande krav. Ett sådant förslag bör därmed inte strida mot EG-rättens krav på proportionalitet vid olikbehandling av en gränsöverskridande överlåtelse jämfört med en inhemsk transaktion. Stöd för denna uppfattning återfinns bland annat i EG-domstolens praxis.² Även EG-kommissionen har gett uttryck för en sådan ståndpunkt vid ett flertal tillfällen, bland annat i ett meddelande från 2006.³

Mot bakgrund av ovanstående synes det således möjligt att senare återinföra svenska regler om utflyttningsskatt även inom EES om sådana regler kompletteras med ett uppskovssystem. Denna fråga måste dock beredas vidare, bl.a. krävs för att säkerställa effektiviteten av ett sådant uppskovssystem att informationsskyldighet införs för de skattskyldiga,

² Dom av den 7 september 2006, i mål C-470/04, N, REG 2006 I-07409.

³ Meddelande från Kommissionen till Rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Utflyttningsskattning och behovet av samordning av medlemsstaternas skattepolitik. Bryssel den 19.12.2006, KOM (2006) 825 slutlig.

liknande den som införts nyligen i samband med de nya reglerna om uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad (prop. 2006/07:19, bet. 2006/07:SkU7, rskr. 2006/07:71). Ett uppskovssystem som det skisserade bedöms därför alltför omfattande för att omfattas av detta lagstiftningsärende. Det finns dock skäl att återkomma till frågan.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 53 kap. 2 och 6 §§ IL.

4 Kapitalbeskattning efter utflyttning (tioårsregeln)

Promemorians förslag: Begränsat skattskyldiga blir skattskyldiga upp till 10 år efter utflyttning från Sverige för kapitalvinster även vid avyttring av utländska delägarätter och andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person. Detta gäller bara kapitalvinster som uppkommer vid avyttring av delägarätter och andelar som förvärvats under den tid som personen varit obegränsat skattskyldig i Sverige.

Även kapitalvinst vid avyttring av delägarätter som utgivits av och andelar i utländska företag som har trätt i stället för de andelar som förvärvades när personen var obegränsat skattskyldig i Sverige omfattas.

Skattskyldigheten i Sverige kvarstår vid avyttring av delägarätter samt andelar i företag som vid förvärvet var svenska men som övergått till att bli utländska när personen upphört att vara obegränsat skattskyldig i Sverige.

Skälen för promemorians förslag:

Bakgrund

Enligt den nuvarande utformningen av 3 kap. 19 § IL är en begränsat skattskyldig fysisk person skattskyldig för kapitalvinster vid avyttring av särskilda uppräknade delägarätter och fordringsrätter utgivna av svenska aktiebolag, svenska handelsbolag eller svenska ekonomiska föreningar samt även, under vissa förutsättningar, andelar i europabolag och europakooperativ som flyttat sitt säte från Sverige. Den skattskyldige skall beskattas i Sverige för kapitalvinsten vid avyttringen om han under något tillfälle under det år avyttringen sker eller under de föregående tio kalenderåren har varit bosatt i Sverige eller stadigvarande vistats här.

Bestämmelsen om skattskyldighet för begränsat skattskyldiga personer för kapitalvinster på andelar i svenska företag infördes år 1983 i den upphävda 53 § 1 mom. a kommunalskattelagen (1928:370), (prop. 1982/83:144, bet. 1982/83:SkU51, SFS 1983:452). I samband med införandet av IL placerades bestämmelsen i 3 kap. 19 §. Bakgrunden till att bestämmelsen infördes var att säkerställa svensk beskattning av kapitalvinster som uppkommer när en fysisk person avyttrar aktier i samband med en utflyttning. Innan reglerna infördes förekom det att den som flyttade ut sköt upp beskattningen av kapitalvinsten till dess han var begränsat skattskyldig här och då var han inte längre skattskyldig för kapitalvinsten i Sverige.

Regeln i 3 kap. 19 § IL har på senare tid tappat en del av sin effektivitet, bland annat som en konsekvens av X och Y-

domen.⁴ Avgörandet innebär, se avsnitt 3 ovan, att delägare i svenska företag, till ett pris under marknadsvärdet, kan avyttra sina andelar direkt eller indirekt till utländska företag. Någon beskattning i Sverige uppkommer då normalt inte. Om andelarna i det utländska företaget avyttras efter att personen har flyttat från Sverige, har Sverige inte rätt att beskatta den uppkomna kapitalvinsten i Sverige eftersom reglerna i 3 kap. 19 § IL endast täcker situationer då *svenska* tillgångar och fordringsrätter, t.ex. andelar i svenska aktiebolag, avyttras av begränsat skattskyldiga personer.

Tioårsregeln i 3 kap. 19 § IL bör därför ändras för att möjliggöra en effektiv beskattning av kapitalvinster. Det föreslås därför att tioårsregeln utvidgas till att även omfatta kapitalvinster vid avyttring av utländska delägarrätter och andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som har förvärvats under tiden som den fysiska personen varit obegränsat skattskyldig i Sverige.

Samtliga delägarrätter enligt definitionen i 48 kap. 2 § IL bör omfattas

Enligt den nuvarande utformningen av 3 kap. 19 § IL innehåller bestämmelsen en uppräkningslista av olika delägar- och fordringsrätter som omfattas. Vid reglernas tillkomst var syftet att förhindra skatteundandragande då fysiska personer flyttade till utlandet inför en förestående avyttring av andelar i svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och handelsbolag (prop. 1982/93:144). Reglerna har därefter vid flera tillfällen kompletterats med ytterligare delägar- och fordringsrätter, bland annat lades konvertibla skuldebrev och köp- och teckningsoptioner till år 1985 (prop. 1984/85:193) och konvertibla vinstandelsbevis samt optioner och terminer utökade uppräkningslistan i samband med 1990 års skattereform (prop. 1989/90:110). Vid tillkomsten av en ny aktiebolagslag anpassades terminologin till denna genom att konvertibla skuldebrev ströks, medan konvertibla och konvertibla kapitalandelsbevis lades till (prop. 2005/06:39).

Utvecklingen på värdepappersmarknaden har varit omfattande under den tid som reglerna har varit i kraft. Såsom framgått är syftet med reglerna i 3 kap. 19 § IL att förhindra oönskade skatteplaneringstransaktioner i samband med utflyttning från Sverige. Utifrån syftet med reglerna måste det ifrågasättas om den nuvarande – och till sin omfattning begränsade – uppräkningslistan av olika tillgångar och fordringsrätter är effektiv. En aspekt på detta är att risken är stor för att den inte täcker in alla olika hybrider och konstruktioner som ständigt utvecklas på finansmarknaden.

För att göra regeln effektiv bör även utländska motsvarigheter till de nu uppräknade instrumenten omfattas. Dessutom bör en justering av reglerna ske för att undvika att vissa värdepapper oavsiktligt faller utanför tillämpningen av reglerna i 3 kap. 19 § IL, samt för att anpassa reglerna till utvecklingen på värdepappersmarknaden. Det föreslås därför att i stället för den nuvarande uppräkningslistan i paragrafen, görs en hänvisning till definitionen av delägarrätter i 48 kap. 2 § IL.

⁴ Se dom av den 21 november 2002 i mål C-436/00, X och Y, REG 2002 I-10829.

Av definitionen i 48 kap. 2 § IL framgår att med delägarrätter avses, förutom de andelar och fordringsrätter som ingår i uppräknningen i 3 kap. 19 § IL, även optioner och terminer avseende aktieindex samt andelar i investeringsfonder. Det framgår vidare att även andra tillgångar med liknande konstruktion eller verkningsätt skall ingå vid bedömningen av om tillgången utgör en delägarrätt. Förslaget att utvidga tioårsregeln till att inkludera samtliga tillgångar enligt delägarrätsdefinitionen innebär att även exempelvis andelar i investeringsfonder kommer att omfattas. I sammanhanget bör dock understrykas att det starka intresset av enhetliga regler, som är enkla att förutse och tillämpa för såväl enskilda som för myndigheter, bör tillgodoses. Det föreslås därför att samtliga tillgångar som omfattas av definitionen delägarrätt skall omfattas av den nya lydelsen i 3 kap. 19 § IL.

Andelar i svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer omfattas inte av definitionen av delägarrätter i 48 kap. 2 § IL. Enligt förslaget skall andelar i svenska handelsbolag också fortsättningsvis falla in under bestämmelsen i 3 kap. 19 § IL och även andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person skall omfattas. Detta framgår av den föreslagna nya lydelsen. För att förhindra ett kringgående av reglerna skall även andelar som har trätt i stället för sådana andelar i utländska företag genom exempelvis andelsbyte eller fusion omfattas av de nya reglerna.

Tioårsregeln är en intern svensk beskattningsregel. De svenska beskattningsanspråken enligt denna regel har i vissa fall begränsats genom bestämmelser i skatteavtal. Sverige har skatteavtal med cirka 80 stater. Många av dessa avtal har tillkommit före införandet av tioårsregeln. Sedan tioårsregeln infördes 1983 har det dock varit svensk förhandlingspolicy att ha bestämmelser i skatteavtalen som ger Sverige rätt att i utflyttningsfallen beskatta kapitalvinster vid avyttring av aktier och andra tillgångar. Sådana bestämmelser finns därför i flera skatteavtal som Sverige har ingått sedan införandet av tioårsregeln.

Tionde bolagsdirektivet – gränsöverskridande fusioner

I oktober 2005 utfärdades ett nytt bolagsrättsligt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner (tionde bolagsdirektivet), EUT L 310, 25.11.2005, s. 1–9, Celex 32005L0056. Tionde bolagsdirektivet reglerar fusioner mellan bolag hemmahörande i olika medlemsstater. Det tionde bolagsdirektivet skall vara genomfört i medlemsstaterna senast den 15 december 2007. När det tionde bolagsdirektivet skall genomföras i svensk rätt kommer detta att få betydelse för tillämpningen av de föreslagna reglerna i 3 kap. 19 § IL, exempelvis skulle följande situation kunna uppkomma.

En person, som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige äger andelar i ett svenskt bolag. Personen flyttar ut från Sverige och upphör därmed att vara obegränsat skattskyldig här. Vid en tidpunkt efter utflyttningen från Sverige fusioneras det svenska bolaget med ett utländskt bolag på ett sådant sätt att det nya bolaget får sitt säte utanför

Sverige. Andelarna i det nya bolaget övergår därmed till att bli utländska andelar. Eftersom fusionen äger rum efter att den skattskyldige flyttat från Sverige sker således förvärvet av de utländska aktierna vid en tidpunkt då den skattskyldige inte längre är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige. Samma effekt som den beskrivna uppkommer när ett svenskregistrerat europabolag eller europakooperativ flyttar sitt säte till ett annat land och andelarna därmed övergår till att bli utländska. Det är viktigt att även dessa situationer täcks in av den nya lydelsen i 3 kap. 19 § IL. Ändringen i paragrafen bör därför utformas så att reglerna även omfattar situationer då svenska delägarätter och andelar övergår till att bli utländska vid en tidpunkt då personen inte längre är obegränsat skattskyldig i Sverige.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 3 kap. 19 § IL.

5 Kapitalvinst eller förlust vid sammanläggning eller delning av utländska investeringsfonder

Promemorians förslag: Vid sammanläggning eller delning av utländska investeringsfonder skall en kapitalvinst inte tas upp till beskattning och en kapitalförlust skall inte dras av.

Skälen för promemorians förslag: Kapitalvinst som uppkommer vid sammanläggning eller delning av investeringsfonder skall inte tas upp till beskattning enligt 48 kap. 18 § IL. För att kapitalvinstbeskattning skall underlåtas krävs att sammanläggningen eller delningen skett i enlighet med bestämmelserna i lagen (2004:46) om investeringsfonder (IFL). För att sammanläggning av investeringsfonder skall kunna ske, krävs enligt 8 kap. 1 § IFL att tillstånd till sammanläggningen lämnats av Finansinspektionen. Tillstånd till en sammanläggning skall lämnas om (1) åtgärden kan anses förenlig med fondandelägarnas intressen, (2) de fonder som skall läggas samman har placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade samt (3) sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt. I paragrafen finns också motsvarande bestämmelser avseende delning av investeringsfonder. Av 44 kap. 2 § IL framgår att vad som sägs om kapitalvinster i bland annat 48 kap. IL, på motsvarande sätt gäller för kapitalförluster. Därav följer således att en förlust som uppkommer vid en sammanläggning eller delning av investeringsfonder som uppfyller kraven i IFL, inte får dras av.

När de civilrättsliga reglerna infördes som möjliggjorde sammanläggning och delning av investeringsfonder, infördes även regler avseende den skattemässiga hanteringen av andelsägaren i den numera upphävda lagen (1993:541) om inkomstbeskattning vid ombildning av värdepappersfond, (prop. 1992/93:206, bet. 1992/93:NU31, rskr. 1992/93:3). Vid tillkomsten av IL överfördes bestämmelsen till 48 kap. 18 §. Den civilrättsliga svenska fondlagstiftningen baseras i stora delar på rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), det så kallade UCITS-direktivet (EGT L 375, 31.12. 1985, s. 3–18. Celex 31985L0611). Direktivet avser att harmonisera medlemsstaternas regler för öppna fondföretag, dvs. företag vars enda syfte är att företa kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper med kapital från allmänheten. Fondföretaget skall tillämpa principen om riskspridning samt ge andelsägarna en möjlighet att få sina andelar återköpta eller inlösta av fonden. Direktivet medger att fondföretaget organiseras antingen på kontraktsrättslig grund (t.ex. svenska investeringsfonder), genom trustlagstiftning eller på associationsrättslig grund (t.ex. luxemburgska SICAV).

Enligt direktivet skall respektive medlemsstat utse behörig myndighet, dvs. den myndighet som skall svara för auktorisation och tillsyn av

fondföretagen. I Sverige utgör Finansinspektionen behörig myndighet.

UCITS-direktivet innehåller inte några regler avseende sammanläggning eller delning av UCITS-fonder. Fondföretag omfattas inte heller av rådets tredje bolagsrättsliga direktiv, det så kallade fusionsdirektivet⁵ eller det tionde bolagsrättsliga direktivet om gränsöverskridande fusioner⁶ som träder i kraft senare i år, varför sammanläggningar av investeringsfonder i dagsläget är ett oharmoniserat område inom EU.⁷

Den 29 mars 2006 meddelade Regeringsrätten en dom (överklagat förhandsbesked) som behandlade skattekonsekvenser vid sammanläggning av utländska investeringsfonder (RÅ 2006 ref. 38). I domen behandlades frågan om sammanläggning av utländska fondföretag i skattehänseende skall jämföras med sammanläggning av svenska investeringsfonder enligt reglerna i 48 kap. 18 § IL. De utländska fonderna som skulle sammanläggas var bildade i enlighet med UCITS-direktivet och sammanläggningen hade godkänts av behörig myndighet i det aktuella landet (Luxemburg). Fonderna som skulle läggas samman hade olikartad placeringsinriktning och var bildade på associationsrättslig grund, de utgjorde s.k. SICAV.

Regeringsrätten fann i målet att även om fonderna hade olikartad placeringsinriktning, och sammanläggningen därmed inte skulle ha godkänts av svenska Finansinspektionen, så skulle beskattning av kapitalvinsten underlåtas i enlighet med bestämmelserna i 48 kap. 18 § IL mot bakgrund av EG-rättens regler om likabehandling. Regeringsrätten ansåg att eftersom den luxemburgska motsvarigheten till svenska Finansinspektionen, Commission de Surveillance du Secteur Financier, hade godkänt sammanläggningen så fanns det ingen anledning att göra en teoretisk prövning av huruvida den svenska Finansinspektionen skulle ha kommit till samma slutsats. Beslut som fattas av utländska kontrollmyndigheter i enlighet med UCITS-direktivet skall gälla på samma sätt som om beslutet fattats av en svensk myndighet. Regeringsrättens avgörande innebär därmed att beskattning av kapitalvinsterna hos andelsägarna inte skall ske vid sammanläggningen av de utländska fondföretagen.

Mot bakgrund av att Regeringsrätten har uttalat att de svenska reglerna om skattefrihet vid kapitalvinst i 48 kap. 18 § IL även skall tillämpas vid sammanläggning eller delning av utländska fondföretag, bör skattereglerna ändras så att denna situation uttryckligen omfattas. Av detta följer att kapitalförlust vid sammanläggning eller delning av utländska fondföretag bildade i enlighet med UCITS-direktivet inte heller skall få dras av. Skattefriheten gäller under förutsättning att

⁵ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag, EGT L 295, 20.10.1978, s 36–43, Celex 31978L0855.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar, EUT L 310, 25.11.2005, s. 1–9, Celex 32005L0056.

⁷ EG-kommissionen har tagit fram en vitbok (Vitbok om förbättrade ramar för den inre marknaden för investeringsfonder, Bryssel den 15.11.2006, KOM(2006) 686 slutlig) där kommissionen presenterar sin avsikt att införa ett tillägg till UCITS-direktivet om fusion av UCITS-fonder.

behörig myndighet (dvs. den utländska motsvarigheten till Finansinspektionen) har gett sitt tillstånd till sammanläggningen eller delningen, alltså oavsett om de formella kraven för svenska investeringsfonder enligt 8 kap. 1 § IFL är uppfyllda.

Av denna anledning föreslås ett tillägg i 48 kap. 18 § IL där det anges att en kapitalvinst som har uppkommit i samband med sammanläggning eller delning av fondföretag inte skall tas upp hos delägarna om 1) fondföretagen bildats i enlighet med UCITS-direktivet och 2) behörig myndighet har lämnat sitt tillstånd. I enlighet med reglerna i 44 kap. 2 § IL skall vad som sägs om kapitalvinst i 48 kap. IL gälla på motsvarande sätt för kapitalförluster. Av detta följer att kapitalförluster vid sammanläggning eller delning av utländska fondföretag inte får dras av.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 48 kap. 18 § IL.

6 Beskattning av kapitalvinst i samband med avnoteringsförfarande

Promemorians förslag: Vid avyttring av andelar som varit marknadsnoterade, men som är föremål för avnotering i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs, skall en kapitalvinst beskattas enligt samma skattesats som gäller för marknadsnoterade andelar.

Skälen för promemorians förslag: Vid avyttring av marknadsnoterade andelar skall fysiska personer beskattas i inkomstslaget kapital. Den statliga inkomstkatten uppgår till 30 procent beräknat på överskottet i inkomstslaget kapital.

Beskattningsreglerna för ägare i fåmansföretag har nyligen reformerats.⁸ I samband med detta arbete sänktes skattesatsen på utdelning och kapitalvinst vid avyttring av onoterade andelar från 30 procent till 25 procent (fem sjättedelar av kapitalvinsten eller utdelningen skall tas upp till beskattning), 42 kap. 15 a § IL.

Marknadsnoterade andelar avnoteras som regel i samband med ett tvångsförfarande efter ett offentligt erbjudande om uppköp, när det uppköpande företaget uppnått ett innehav om mer än 90 procent av kapitalet och rösterna i det företag som köps upp. Motsvarande gäller för det fall att avnotering sker under ett förfarande om inlösen i andra fall som exempelvis likvidation, konkurs eller fusion. Vid avyttring av marknadsnoterade andelar som avnoteras i samband med en sådan händelse, har de nya reglerna således medfört att skattesatsen för fysiska personer sänkts från 30 procent till 25 procent.

Det kan inte anses motiverat att ha olika skattesatser vid avyttring av marknadsnoterade andelar och andelar som varit marknadsnoterade men som är föremål för avnotering i samband med ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs. Det finns också en risk för att inlåsnings effekter skapas eftersom det kan vara skattemässigt fördelaktigt att invänta en avnotering efter exempelvis ett offentligt uppköpserbjudande. Bestämmelsen bör därför ändras.

Under 2003 infördes regler om skattefria kapitalvinster vid avyttring av så kallade näringsbetingade andelar inom bolagssektorn (prop. 2002/03:96, bet. 2002/03:SkU14, rskr. 2002/03:166, SFS 2003:224). För att en andel skall uppfylla kravet på att vara näringsbetingad skall det handla om en andel som inte är marknadsnoterad, om andelen är marknadsnoterad krävs det att det sammanlagda röstetalet för ägarföretagets samtliga andelar i det ägda bolaget motsvarar tio procent eller mer av röstetalet för samtliga andelar i företaget eller att innehavet av andelen betingas av rörelse som bedrivs av ägarföretaget (24 kap. 14 § IL). Avyttring av andelar som inte utgör näringsbetingade andelar beskattas i bolagssektorn med en skattesats om

⁸ Prop. 2005/06:40, bet 2005/06:SkU10, rskr. 2005/06:116, SFS 2005:1136.

28 procent.

Vid tillkomsten av bestämmelsen om näringsbetingade andelar (prop. 2002/03:96, s. 97) uttalade den dåvarande regeringen att det inte ansågs motiverat att marknadsnoterade andelar som inte utgör näringsbetingade andelar, på grund av avnotering skall kunna säljas eller lösas in utan beskattning av en kapitalvinst. Motsvarande gäller för det fall att avnotering sker under ett förfarande om inlösen i andra fall, likvidation, konkurs eller fusion. Av denna anledning infördes ett andra stycke i 24 kap. 14 § IL där det anges att andelen skall anses vara marknadsnoterad även om marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs.

Reglerna för fysiska personer som avyttrar marknadsnoterade aktier under ett avnoteringsförfarande bör anpassas för att överensstämma med motsvarande regler inom bolagssektorn. Det föreslås därför att andelar som avnoteras i samband med t.ex. ett uppköpsförfarande även fortsättningsvis skall anses marknadsnoterade.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 42 kap. 15 a § IL.

7 Kapitalvinst respektive kapitalförlust vid avyttring av kapitalförsäkring

Promemorians förslag: En kapitalvinst vid avyttring av en kapitalförsäkring skall vara skattefri och en förlust vid en avyttring skall inte få dras av.

Skatteverkets förslag: Överensstämmer med promemorian såvitt avser skattefrihet respektive avdragsförbud vid avyttring av kapitalförsäkring.

Skälen för promemorians förslag: Belopp som betalas ut på grund av kapitalförsäkringar är skattefria och premier som betalas för kapitalförsäkringar får inte dras av. Skattefriheten för ersättningar på grund av kapitalförsäkring framgår av 8 kap. 14 § IL. Denna skattefrihet omfattar också belopp som utbetalas vid återköp av en försäkring.

Vid sparande i en kapitalförsäkring erlägger den skattskyldige inte skatt på faktiskt utgående ränta, kapitalvinst och utdelning (se prop. 1992/93:187 s. 166). I stället schablonbeskattas försäkringskapitalet enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Livförsäkringsföretagen är skattskyldiga för avkastningsskatten i stället för försäkringstagaren utom i de fall då försäkringen är meddelad i en försäkringsrörelse som bedrivs i utlandet. Skatteunderlaget är ett beräknat kapitalunderlag multiplicerat med en genomsnittlig statslåneränta och skattesatsen är 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget.

Kapitalförsäkringar kan avyttras antingen genom återköp till försäkringsgivaren eller genom försäljning m.m. till annan än försäkringsgivaren. Regeringsrätten har i en dom från 2003 (RÅ 2003 ref. 1) gällande ett överklagat förhandsbesked från Skatterättsnämnden, slagit fast att kapitalvinstbeskattning skall ske om en kapitalförsäkring avyttras till annan än försäkringsgivaren. Skatterättsnämnden uttalade i det överklagade förhandsbeskedet att i avsaknad av ett särskilt undantag för skatteplikt för vinster eller förluster vid avyttring av kapitalförsäkringar vid avyttring till annan än försäkringsgivaren (dvs. i annat fall än återköpsituationen), skall resultatet av en avyttring beräknas enligt de allmänna reglerna för kapitalvinster i 44 kap. IL. En beskattningsbar kapitalvinst uppkommer därvid om överlåtelsepriset vid avyttringen överstiger omkostnadsbeloppet, dvs. de premier som den skattskyldige erlagt.

Mot bakgrund av Regeringsrättens dom har reglerna för beskattning av vinst och förlust vid avyttring av kapitalförsäkring således kommit att medföra en valfrihet för den skattskyldige genom att rätten till avdrag är beroende av vem försäkringen avyttras till. Om den avyttras till försäkringsbolaget (återköp) är vinst skattefri och förlust får inte dras av, medan vinst skall beskattas och förlust får dras av om förvärvaren är någon annan än försäkringsgivaren. Som en konsekvens av detta har sättet att tillgodogöra sig en försäkrings värde kommit att variera

beroende på om avyttringen av försäkringen kommer att medföra en vinst eller en förlust. Avyttring till annan än försäkringsgivaren används i princip bara då försäkringens marknadsvärde understiger omkostnadsbeloppet. Den skattskyldige har då rätt till avdrag för kapitalförlusten. Överstiger i stället försäkringens marknadsvärde de premier som erlagts av den skattskyldige, utnyttjas i stället möjligheterna till återköp, vilket innebär att vinsten blir skattefri.

Skatteverket har till regeringen inkommit med en hemställan den 26 februari 2007 (dnr 131 388327-06/113) om ändring av beskattningsreglerna vid avyttring av kapitalförsäkring. Skatteverket anför i sitt förslag att samma regler bör gälla vid avyttring av kapitalförsäkring till annan som vid avyttring till försäkringsgivaren (återköp), dvs. kapitalvinst skall inte tas upp till beskattning och kapitalförlust skall inte dras av. Vid Skatteverkets kontroller av de överlåtelser som skett har det framkommit att avyttring av kapitalförsäkring till annan än försäkringsgivaren ofta sker i syfte att skapa förluster som säljaren kan dra av. Detta sker främst genom avyttringar inom familjen men även andra tillvägagångssätt förekommer. En person kan t.ex. anlitas av ett företag för att agera köpare av en kapitalförsäkring, men står i princip ingen risk för förlust, eftersom villkoren är utformade så att köparen slutligen alltid garanteras ett visst belopp. Så snart försäkringen sålts begär köparen återköp och betalar säljaren med delar av det från försäkringsgivaren erhållna beloppet. Skatteverket uppskattar att yrkade avdrag till följd av förlust vid försäljning av kapitalförsäkringar vid 2004 års taxering uppgick till ca 1,3 miljarder kronor.

Regelsystemet har således kommit att innefatta en faktisk asymmetri med en valfrihet som medför möjligheter för innehavare av kapitalförsäkringar att företa rent skattebetingade transaktioner. En sådan valfrihet har inte varit åsyftad. I samma riktning talar det faktum att kapitalförsäkringar belagts med avkastningsskatt. Syftet med att löpande beskatta avkastningen av försäkringskapital är att åstadkomma neutralitet i förhållande till direkta sparformer. Avkastningsskatten är trots att den är schabloniserad avsedd att ersätta skatt på faktisk utgående ränta, utdelning och kapitalvinst (se prop. 1992/93:187 s. 166). Det nu sagda talar för att en kompletterande beskattning enligt kapitalvinstreglerna vid överlåtelse av kapitalförsäkring inte borde komma i fråga (se t.ex. prop. 1928:102 s. 229, jfr s. 208 f. och SOU 1989:33, del II, s. 215). En konsekvens av detta är att en kapitalförlust inte borde få dras av.

Eftersom det är nödvändigt att den faktiska asymmetrin i beskattningen åtgärdas föreslås, i likhet med vad Skatteverket hemställt, att kapitalvinst vid avyttring av en kapitalförsäkring alltid skall vara skattefri och att förlust vid sådan avyttring inte skall få dras av oavsett vem som förvärvar försäkringen. I likhet med vad som gäller för ersättningar som betalas ut på grund av kapitalförsäkringar bör principerna för beskattning av vinster och förluster på kapitalförsäkringar gälla för samtliga inkomstslag. De föreslagna reglerna kommer därför även att omfatta inkomstslaget näringsverksamhet. Även om det framförallt är fysiska personer som innehar kapitalförsäkringar så förekommer det att juridiska personer innehar sådana försäkringar. Förslaget innebär således en skattemässig likabehandling av avyttringar till försäkringsgivaren

(återköp) och avyttringar till annan.

Mot denna bakgrund föreslås att en ny bestämmelse införs i reglerna om kapitalbeskattning av andra tillgångar, 52 kap. 1 a § IL. Det framgår av reglerna i 15 kap. 1 § andra stycket IL att reglerna om kapitalvinstbeskattning i 52 kap. IL även skall tillämpas i inkomstslaget näringsverksamhet. Av 44 kap. 2 § IL framgår vidare att vad som sägs om kapitalvinst i 52 kap. IL gäller på motsvarande sätt för kapitalförluster.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 8 kap. 14 § IL samt att en ny bestämmelse införs i 52 kap. 1 a § IL.

8 Effekter för de offentliga finanserna m.m.

Promemorian innehåller några förslag som utgör en anpassning till gällande rätt på kapitalbeskattningsområdet. Förslagen till ändrade regler om omedelbar beskattning vid avyttring av andelar till utländska juridiska personer och ändringen i reglerna om kapitalvinst vid sammanläggning eller delning av utländska fondföretag utgör EG-rättsliga anpassningar av lagstiftningen till vad som är gällande rätt till följd av rättspraxis. Utvecklingen till följd av avgöranden från Regeringsrätten och EG-domstolen har medfört att de svenska skattereglerna har satts ur spel, resulterat i att den aktuella skatteregeln i praktiken blivit verkningslös eller att regler förlorat i effektivitet. Av liknande skäl föreslås en utvidgning av reglerna om kapitalvinstbeskattning efter utflyttning (tioårsregeln).

Förslagen om slopad avdragsrätt vid avyttring av kapitalförsäkring samt ändringen av skattesats av kapitalvinst på andelar som avnoterats i samband med uppköp eller liknande, avser att ta hand om situationer där omotiverad och oönskad olikformighet i den skattemässiga behandlingen har uppstått.

De ändringar som föreslås utgör således redan nu gällande rätt i stora delar eller avser att upprätthålla avsedd beskattning. Med hänsyn härtill kan förslagen inte anses ha någon negativ påverkan på de offentliga finanserna. Förslagen medför inte heller ökade kostnader eller ökad arbetsbörda för Skatteverket eller de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslagen förväntas inte heller få några särskilda effekter för småföretagen.

9 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

3 kap.

19 §

Andra stycket har ändrats genom att den tidigare uppräkningslistan av tillgångar och förpliktelser har ersatts med en hänvisning till de delägarrätter som finns definierade i 48 kap. 2 § IL samt andelar i svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer. Den tidigare begränsningen till tillgångar och förpliktelser som givits ut av svenska bolag eller svenska juridiska personer har slopats. Ändringen medför därmed att bestämmelsen kommer att omfatta även begränsat skattskyldigas kapitalvinster som uppkommit vid avyttring av tillgångar och förpliktelser som utgivits av utländska bolag, i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och ekonomiska föreningar.

Tredje stycket ges en ny lydelse. Enligt *första punkten* begränsas Sveriges beskattningsrätt enligt första och andra styckena till såvitt avser sådana delägarrätter utgivna av ett utländskt företag eller andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person till att avse sådana som har förvärvats av den skattskyldige under tiden som den skattskyldige var obegränsat skattskyldig i Sverige. Enligt *andra punkten* skall även delägarrätter och andelar som har trätt i stället för de ursprungliga delägarrätterna eller andelarna på grund av exempelvis andelsbyten, fusion eller liknande inkluderas vid tillämpningen av paragrafen. Värdepapper som trätt i stället för de ursprungliga delägarrätterna eller andelarna skall anses förvärvade vid tidpunkten då de ursprungliga värdepappren förvärvades, dvs. då den skattskyldige var obegränsat skattskyldig i Sverige.

Fjärde stycket innebär emellertid att utländska delägarrätter eller andelar i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som har ersatt svenska delägarrätter eller andelar i ett svenskt handelsbolag vid en tidpunkt då den skattskyldige inte längre var obegränsat skattskyldig i Sverige, skall hanteras enligt huvudregeln i paragrafens första och andra stycke. Detta stycke tar bl.a. sikte på fall där en gränsöverskridande fusion har medfört att ett svenskt företag har blivit utländskt.

8 kap.

14 §

Ett nytt *andra stycke* införs där en hänvisning görs till den nya bestämmelsen i 52 kap. 1 a §.

42 kap.

15 a §

En ny strecksats har lagts till i *andra stycket* där det framgår att andelar i ett företag skall anses marknadsnoterade även om marknadsnoteringen

har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs.

48 kap.

18 §

Ett nytt *tredje stycke* har lagts till. Av detta stycke framgår att skattefrihet enligt paragrafen även omfattar kapitalvinst vid sammanläggning eller delning av sådana utländska investeringsfonder som bildats enligt det så kallade UCITS-direktivet, samt då tillstånd till sammanläggningen eller delningen har lämnats av behörig myndighet. En motsvarande kapitalförlust får inte dras av.

52 kap.

1 a §

Paragrafen är ny. Av paragrafen framgår att en kapitalvinst vid avyttring av kapitalförsäkring inte skall tas upp till beskattning. En motsvarande kapitalförlust får inte dras av.

53 kap.

2 §

Genom att orden svenska och svenskt har ersatts av orden ”som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet” så gäller bestämmelsen oavsett om förvärvaren är ett svenskt bolag eller en svensk juridisk person eller ett motsvarande subjekt i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6 §

Genom att orden svenska och svenskt har tagits bort och i stället ersatts av orden ”som hör hemma i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet”, så gäller bestämmelserna om omedelbar beskattning vid avyttring av kapitaltillgångar endast om förvärvaren är en utländsk juridisk person i en stat som inte omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i vilken överlåtaren eller någon närstående till överlåtaren, direkt eller indirekt äger andelar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på avyttringar och överlåtelser samt sammanläggningar och delningar som skett efter den 31 december 2007 samt på utdelning som lämnats efter den 31 december 2007.